alıştırmalar

التَّدْريبات

1- Aşağıdaki cümleleri *Kâne* ile yeniden yazınız.

1. فَضْلُ اللهِ عَظِيمٌ.
2. الجَوّ مُعْتدِلٌ.
3. الكِتابُ مُفيدٌ.
4. الحَديقةُ جَميلَةٌ.
5. الطّاوِلَةُ قَديمَةٌ.

2- Aşağıdaki cümlelerin mubtedalarını ikil ve çoğula çevirip *Kâne* ile yeniden yazınız.

1. الطّالِبُ مُسْلِمٌ.
2. الطّبيبَةُ ماهِرَةٌ.
3. العامِلُ نَشِيطٌ.
4. المـُمَرّضَةُ جَمِيلَةٌ.
5. المـُهَنْدِسُ ناجِحٌ.

3- Aşağıdaki cümlelerde yer alan boşlukları *Kâne*'nin uygun formuyla doldurunuz.

1. المُضِيفَةُ ....(كان) في المـَطارِ.
2. المـُدَرّسانِ ....(كان) في الكُلّيّة.
3. ....(كان) الطّالِباتُ ناجِحاتٍ.
4. .... (كانَ، أنْتَ) طالِباً مُجْتَهِداً.
5. الطَّبِيبَتانِ ....(كان) تُرْكِيّتَيْنِ.

4- Aşağıdaki cümlelerin irâbını yapınız.

1. كانَ الطّريقُ بَعِيداً.
2. كانَتْ الشّمْسُ في السّماءِ.
3. كانَ الوَلَدانِ مَحْبوبَيْنِ.
4. كانَتْ الأمّهاتُ مُشْفِقاتٍ.

5- Aşağıdaki isim cümlelerini "*Leyse*" kullanarak olumsuza çeviriniz.

1. الجَوُّ مُمْطِرٌ.
2. هذه السّيّارَةُ سَرِيعَةٌ.
3. الطالبتانِ في المَكْتَبَةِ.
4. الطّلّابُ ناجِحونَ.
5. الطّبيبانِ ناجِحانِ.

6- Aşağıdaki cümlelerde yer alan boşlukları parantez içindeki Türkçe anlama uygun olarak doldurunuz.

1. ....أنْ أَفْتَحَ البابَ. (Kapıyı açmam mümkündür.)
2. ....أنْ أكْتُبَ الدّرْسَ. (Dersi yazmam zordur.)
3. ....أنْ أذْهَبَ إلى القَرْيَةِ غَداً. (Yarın köye gitmem muhtemeldir.)
4. ....أنْ تَفْعَلَ ذلك. (Bunu yapman imkânsızdır.)
5. ....أنْ نَجِدَ جَوابَ السّؤال. (Sorunun cevabını bulmamız kolaydır.)

7- Aşağıdaki cümlelerde yer alan boşlukları örnekteki gibi doldurunuz.
Örnek:

– هل أنتِ طبيبَةٌ؟ – لا، أنا لستُ طبيبةً. أنا مُمَرِّضَةٌ.

1. هل أنتَ طالبٌ؟ – لا، .... أنا مُعِيدٌ.
2. هل أنْتُم مُهَنْدِسون؟ – لا، .... نَحْنُ مُعَلِّمون.
3. هل أنْتُنَّ مُعِيداتٌ؟ – لا، .... نَحْنُ طالِباتٌ.
4. هل هُمْ من العراق؟ – لا، هُمْ .... هُمْ من اليَمَن.
5. هل هي جاهِزَة للخُروج؟ – لا، هي .... هي مَشْغولةٌ بالضُّيوف.

8- Aşağıdaki cümlelerde yer alan boşlukları parantez içindeki kelimelerden uygun olanıyla doldurunuz.

(قَديمةً ، جَداً ، سَهْلَةً ، غنِيًّا ، ضَيِّقاً ، كبيرة)

1. كان علِيٌّ فقيراً، صار اليومَ ....
2. كانتْ أُسْرَتُنا صغيرةً، صارتْ اليومَ ....
3. كان حُسَيْنٌ أباً ، أصبح اليومَ ....
4. كان الشارعُ .... ، أصبح اليومَ واسِعاً.
5. كانت سيّاراتُنا .... ، أصْبَحَتْ اليومَ حديثةً.
6. كانت الحياةُ صَعْبَةً ، أصْبَحَتْ اليوم ....

1 Kâne ve grubu fiillerle soru sorma ve cevaplama becerisi kazanabilme

Günlük Hayatımızda Arapça 6

Diyalogla bölümde işlenen dilbilgisi konularına giriş yapılmakta, *Kâne* ve grubunu cümle içinde kullanma becerisi kazandırılmaktadır.

2 Kâne ve grubunun özelliklerini tanıma ve bu fiilleri isim cümlelerinin başında kullanma becerisi kazanabilme

Kâne ve Grubu

Arapçada bu gruba كان و أخواتها (*Kâne* ve benzerleri) adı verilir. Bu gruptaki fiillere “nâkıs -eksik- fiiller” adı da verilir. Bunun sebebi, diğer fiiller gibi özneleriyle birlikte tam ve anlamlı bir cümle oluşturmakta yetersiz kalmaları ve özne ve nesne alamayışlarıdır. İsim cümlesinin mubtedasını kendisine isim, haberini de kendisine haber olarak alırlar. İsimleri daima merfû, haberleri ise daima mansûbdur.

“İdi” anlamına gelen mâzi yapıdaki *kâne*’nin, “olur”, “oluyor” anlamındaki muzâri yapısı *yekûnu* ve “ol” anlamına gelen emr-i hâzır formu “*kun*” da, bunların olumsuzları da, irap bakımından aynı etkiye sahiptir.

Örneğin;

(İlim faydalıdır.) → العِلْمُ نافِعٌ.

(İlim faydalıydı.) → كانَ العِلْمُ نافِعاً.

3 Kâne ve grubundan olan ve “değildir” anlamına gelen leyse’yi kullanarak isim cümlesini olumsuza çevirebilme

Leyse ve İsim Cümlesinin Olumsuzu

Leyse de “*Kâne* ve grubu”ndandır. Sadece isim cümlesinin başına gelir ve cümleye *değildir, yoktur* anlamları katar. *Kâne* gibi mubtedâyı ref, haberi ise nasb yapar. *Leyse*, mâzî olarak çekilebilir; ancak muzâri ve emir kipi yoktur.

(Öğrenci başarılı değildir.) لَيس الطّالبُ ناجِحاً.

4 Geniş ve şimdiki zamanın hikâyesi kipini öğrenebilme

Geniş ve Şimdiki Zamanın Hikâyesi

Haberi muzâri fiil olan bir isim cümlesinin başına كان getirildiğinde, cümlenin anlamı geniş zamanın veya şimdiki zamanın hikâyesine çevrilmiş olur. كان'nin haberini muzâri fiil olarak kullanırsak, geniş zamanın veya şimdiki zamanın hikâyesi kipini elde etmiş oluruz. Cümlenin geniş zamanın mı, yoksa şimdiki zamanın mı hikâyesi olduğu, kullanılan zaman zarfından anlaşılır. Zaman zarfı kullanılmamışsa, her iki zaman kipine çevrilmesi mümkündür.

Örnek:

محمدٌ يذْهبُ إلى العَمَلِ. ← (Muhammed işe gidiyor/gider.)

كان محمدٌ يذْهبُ إلى العَمَلِ. ← (Muhammed işe gidiyordu/giderdi.)

5 Arapçada sıklıkla kullanılan bazı ifade biçimlerini tanıma ve yerinde kullanma becerisi elde edebilme

Arapçada Kalıp İfadeler

Aşağıda yer alan ifadelerden sonra muzâri fiil gelir ve bu muzâri fiillerin mansûb olması gerekir.

-mek, -mak kolaydır	مِنَ السّهْلِ أنْ
-mek, -mak zordur	مِنَ الصّعْبِ أنْ
-mek, -mak muhtemeldir	مِنَ المُحْتَمَلِ أنْ
-mek, -mak imkansızdır	مِن المُسْتَحِيلِ أنْ
-mek, -mak mümkündür	مِنَ المُمْكِنِ أنْ

من المستحيلِ أن نَبِيعَ هذه السيارةَ بِخَمسِينَ أَلْف.

(Bu arabayı elli bine satmamız imkânsız.)

لَيس من الممكن أن نَتْرُكَ السيارة هنا.

(Arabayı burada bırakmamız mümkün değildir.)

1 Aşağıdakilerden hangisi *Kâne*'nin ismi olabilir?

A. طالِبانِ B. طالِبَيْن C. طالِبَتَيْنِ

D. طالِباتٍ E. طُلّاباً

2 *Kâne* için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A. Tam bir fiildir.
B. Mâzî çekimi yapılamaz.
C. Kâne'nin ismi daima mansûbtur.
D. Anlamı geçmiş zamana çevirir.
E. Kâne'nin haberi daima merfûdur.

3 *Kâne* yapı bakımından aşağıdaki fiil türlerinden hangisiyle tanımlanabilir?

A. Misâl fiildir.
B. Muda"af fiildir.
C. Mehmûz fiildir.
D. Sâlim fiildir.
E. Ecvef fiildir.

4 الرّجُلُ مَرِيضٌ. cümlesinin *Kâne* ile kullanımı, aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A. كانَ رَجلٌ مريضٌ.
B. كانَ الرّجُلَ مَريضٌ.
C. كان الرّجلُ مَريضاً.
D. كان الرّجلُ المَريضُ.
E. كانَ المريضُ رَجُلاً.

5 "Ali okula gidiyordu." cümlesinin Arapça karşılığı aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A. عليٌّ أصبح يذْهَبُ إلى المدرسَة.
B. ليس عليٌّ يذْهَبُ إلى المدرسَة.
C. أصبح عليٌّ يذْهَبُ إلى المدرسَة.
D. كانَ عليٌّ يذْهَبُ إلى المدرسَة.
E. صارَ عليٌّ يذْهَبُ إلى المدرسَة.

6 الجَوُّ مُمْطِرٌ. cümlesinin *Leyse* ile olumsuz yapılmış şekli aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A. لَيْسَ مُمْطِرٌ الجَوُّ. B. لَيْسَ الجَوُّ مُمْطِراً.

C. الجَوُّ ليس مُمْطِرٌ. D. لَيْسَ الجَوَّ مُمْطِراً.

E. لَيْسَ مُمْطِرٌ الجَوَّ.

7 كانَتْ المُعَلّماتُ ....(ماهر)

Yukarıdaki cümlede *Kâne*'nin haberinin alması gereken şekil seçeneklerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A. ماهِراتٌ B. ماهِرون C. ماهِراتٍ

D. ماهِرين E. ماهِراتًا

8 كانت الحياة في الماضي صعبةً واليومَ لَيْسَتْ الحياةُ صعبةً.

Yukarıdaki cümlenin anlamca en uygun Türkçe karşılığı, aşağıdaki seçeneklerden hangisidir?

A. Hayat geçmişte kolay değildi, bugün de kolay değil.
B. Hayat geçmişte zordu, bugün ise kolay.
C. Bugün zor olan hayat, geçmişte zor değildi.
D. Hayat geçmişte zordu, bugün hayat zor değil.
E. Bugün kolay olan hayat, geçmişte zor idi.

9 "Bu kitabı okumamız imkânsızdır." ifadesinin Arapça karşılığı aşağıdakilerden hangisidir?

A. من السّهْلِ أنْ نَقْرَأَ هذا الكِتاب.
B. من الصّعْبِ أنْ نَقْرَأَ هذا الكِتاب.
C. من المُحْتَمَلِ أنْ نَقْرَأَ هذا الكِتاب.
D. من المُمْكِنِ أنْ نَقْرَأَ هذا الكِتاب.
E. من المُسْتَحِيلِ أنْ نَقْرَأَ هذا الكِتاب.

10 أنتَ لَعِبْتَ و أنا سَبَقْتُ و أكَلْتُ.

Yukarıdaki cümleyi Türkçeye çeviriniz.

A. Sen oynadın, ben önce geldim ve yedim.
B. Sen yedin, ben oynadım ve önce geldim.
C. Ben yedim, sen oynadın ve önce geldin.
D. Ben oynadım, sen önce geldin ve yedin.
E. Sen oynadın, ben oynadım ve önce geldim.

1. A	Yanıtınız yanlış ise "Kâne ve Grubu" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
2. D	Yanıtınız yanlış ise "Kâne ve Grubu" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
3. E	Yanıtınız yanlış ise "Kâne ve Grubu" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
4. C	Yanıtınız yanlış ise "Kâne ve Grubu" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
5. D	Yanıtınız yanlış ise "Geniş Zamanın Hikâyesi-Şimdiki Zamanın Hikâyesi" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
6. B	Yanıtınız yanlış ise "Leyse ve İsim Cümlesinin Olumsuzu" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
7. C	Yanıtınız yanlış ise "Kâne ve Grubu" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
8. D	Yanıtınız yanlış ise "Leyse ve İsim Cümlesinin Olumsuzu" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
9. E	Yanıtınız yanlış ise "Arapçada Kalıp İfadeler" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
10. A	Yanıtınız yanlış ise "Kibirli Tavşan ve Kaplumbağa" adlı okuma parçasını yeniden gözden geçiriniz.

6 Araştır/Tekrarla Yanıt Anahtarı

Araştır 3

Aşağıda verilen isim cümlelerini *Leyse* ile olumsuza çeviriniz.

الصالةُ مُنيرةٌ. / لَيْسَتْ الصّالةُ مُنيرَةً.

القاموسُ على الطّاوِلَةِ. / ليس القامُوسُ على الطّاوِلَةِ.

Araştır 4

Aşağıda verilen isim cümlelerinin zamanını "geniş ve şimdiki zamanın hikâyesi"ne çeviriniz.

الوَلَدُ يَقْرَأُ القُرْآنَ. / كانَ الوَلَدُ يَقْرَأُ القُرْآنَ.

العائِلَةُ تَعيشُ في سَعادَةٍ. / كانَتْ العائِلَةُ تَعِيْشُ في سَعادَةٍ.

6 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 1

Aşağıdaki cümleleri *Kâne* ile yeniden yazınız.

1. فَضْلُ اللهِ عَظِيمٌ.   كان فَضْلُ اللهِ عَظِيماً.
2. الجَوّ مُعْتدِلٌ.   كان الجَـوُّ مُعْتَدِلاً.
3. الكِتابُ مُفيدٌ.   كان الكِتابُ مُفيداً.
4. الحَديقة جَميلَةٌ.   كانَتْ الحَديقَةُ جَمِيلَةً.
5. الطّاوِلَةُ قَديمَةٌ.   كانَتْ الطّاوِلَةُ قَدِيمَةً.

Alıştırma 2

Aşağıdaki cümlelerin mubtedalarını ikil ve çoğula çevirip *Kâne* ile yeniden yazınız.

1. الطّالِبُ مُسْلِمٌ.

كانَ الطالِبانِ مُسْلِمَيْنِ.   كانَ الطُّلّابُ مُسْلِمِينَ.

2. الطّبيبَةُ ماهِرَةٌ.

كانتْ الطّبيبَتانِ ماهِرَتَيْنِ.   كانتْ الطّبيباتُ ماهِراتٍ.

3. العامِلُ نَشيطٌ.

كانَ العامِلانِ نَشِيطَيْنِ.   كانَ العُمّالُ نَشيطِينَ.

4. المـُمَرّضَةُ جَمِيْلَةٌ.

كانَتْ المـُمَرّضَتانِ جَميلَتَيْنِ.   كانتْ المـُمَرّضاتُ جَمِيلاتٍ.

5. المـُهَنْدِسُ ناجِحٌ.

كانَ المُهَنْدِسانِ ناجِحَيْنِ.   كان المـُهَنْدِسونَ ناجِحِينَ.

Alıştırma 3

Aşağıdaki cümlelerde yer alan boşlukları *Kâne*'nin uygun formuyla doldurunuz.

1. المـُضِيفَةُ كانَتْ في المـَطارِ.
2. المـُدَرّسانِ كانا في الكُلّيّة.
3. كانَتْ الطّالِباتُ ناجِحاتٍ.
4. كُنْتَ طالِباً مُجْتَهِداً.
5. الطّبِيبَتانِ كانَتا تُرْكِيّتَيْنِ.

6 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 4

Aşağıdaki cümlelerin irâbını yapınız.

1. كانَ الطّرِيقُ بَعِيداً.

كانَ : *Kâne* ve grubundan

الطّرِيقُ : *Kâne*'nin ismi, merfû, ref alâmeti sondaki damme.

بَعِيداً : *Kâne*'nin haberi, mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha.

2. كانَتْ الشّمْسُ فِي السّماءِ.

كانَتْ : *Kâne* ve grubundan

الشّمْسُ : *Kâne*'nin ismi, merfû, ref alâmeti sondaki damme.

فِي السّماءِ : فِي Harf-i cer, السّماءِ mecrûr, cer alameti sondaki kesra; ikisi birden şibih cümle olarak *Kâne*'nin haberi, mahallen mansûb.

3. كانَ الوَلَدانِ مَحْبوبَيْنِ.

كانَ : *Kâne* ve grubundan

الوَلَدانِ : *Kâne*'nin ismi, merfû, ref alâmeti elif, çünkü ikil bir kelime.

مَحْبوبَيْنِ : *Kâne*'nin haberi, mansûb, nasb alâmeti ye (ي), çünkü ikil bir kelime.

4. كانَتْ الأمّهاتُ مُشْفِقاتٍ.

كانَتْ : *Kâne* ve grubundan

الأمّهاتُ : *Kâne*'nin ismi, merfû, ref alâmeti sondaki damme.

مُشْفِقاتٍ : *Kâne*'nin haberi, mansûb, nasb alâmeti sondaki kesra, çünkü düzenli dişil çoğul.

Alıştırma 5

Aşağıdaki isim cümlelerini "*Leyse*" kullanarak olumsuza çeviriniz.

1. الجَوُّ مُمْطِرٌ. ليس الجَوُّ مُمْطِراً.
2. هذه السّيّارَةُ سَرِيعَةٌ. ليستْ هذه السّيّارةُ سَرِيعَةً.
3. الطالبتانِ فِي المَكْتَبَةِ. ليستْ الطالِبَتانِ فِي المَكْتَبَةِ.
4. الطّلّابُ ناجِحونَ. ليسَ الطّلّابُ ناجِحِينَ.
5. الطّبيبانِ ناجِحانِ. ليس الطّبيبانِ ناجِحَيْنِ.

6 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 6

Aşağıdaki cümlelerde yer alan boşlukları parantez içindeki Türkçe anlama uygun olarak doldurunuz.

1. من المُمْكِنِ أنْ أفْتَحَ البابَ. (Kapıyı açmam mümkündür.)
2. من الصّعْبِ أنْ أكْتُبَ الدّرْسَ. (Dersi yazmam zordur.)
3. من المُحْتَمَلِ أنْ أذْهَبَ إلى القَرْيَةِ غَداً. (Yarın köye gitmem muhtemeldir .)
4. من المُسْتَحيلِ أنْ تَفْعَلَ ذلك. (Bunu yapman imkânsızdır .)
5. من السّهْلِ أنْ نَجِدَ جَوابَ السّؤال. (Sorunun cevabını bulmamız kolaydır.)

Alıştırma 7

Aşağıdaki cümlelerde yer alan boşlukları örnekteki gibi doldurunuz.
Örnek:

– هل أنتِ طبيبَةٌ؟ – لا، أنا لستُ طبيبةً. أنا مُمَرِّضَةٌ.

1. هل أنتَ طالبٌ؟ – لا، أنا لَسْتُ طالِباً. أنا مُعِيدٌ.
2. هل أنْتُم مُهَنْدِسون؟ – لا، نحن لَسْنا مُهَنْدِسينَ. نَحْنُ مُعَلِّمون.
3. هل أنْتُنَّ مُعِيداتٌ؟ – لا، نحن لَسْنا مُعِيْداتٍ. نَحْنُ طالِباتٌ.
4. هل هُمْ من العراق؟ – لا، هُمْ لَيْسوا من العراق. هُمْ من اليَمَن.
5. هل هي جاهِزَة للخُروج؟ – لا، هي لَيْسَتْ جاهِزَةً للخُروج. هي مَشْغولةٌ بالضُّيوف.

Alıştırma 8

Aşağıdaki cümlelerde yer alan boşlukları parantez içindeki kelimelerden uygun olanıyla doldurunuz.

(قَديمةً ، جَداًّ ، سَهْلَةً ، غنِيًّا ، ضَيِّقاً ، كبيرة)

1. كان علِيٌّ فقيراً ، صار اليومَ غَنِيًّا.
2. كانتْ أُسْرَتُنا صغيرةً ، صارتْ اليومَ كَبِيرَةً.
3. كان حُسَيْنٌ أباً ، أصبح اليومَ جَدًّا.
4. كان الشارعُ ضَيّقاً ، أصبح اليومَ واسِعاً.
5. كانت سيَّاراتُنا قَديمَةً ، أصْبَحَتْ اليومَ حديثةً.
6. كانت الحياةُ صَعْبَةً ، أصْبَحَتْ اليومَ سَهْلَةً.